

Fokus på tollbehandling

I en artikkelserie vil vi sette søkelys på spørsmål knyttet til tollbehandling av varer. Artiklene vil blant annet omfatte import- og eksportprosedyrer, regelverket knyttet til frihandelsavtaler, særavgifter og tiltak i forbindelse med Brexit. Forfatterne er tollrådgivere ved BDO Advokater AS.

Nye regler mot piratvarer

1. juli 2021 kom det nye IPR-regler i tolloven. IPR er en forkortelse for Intellectual Property Rights, oversatt til norsk; immaterielle rettigheter. Retten eller rettigheten skal beskytte blant annet varemerker, patenter, design, domener, navn og forretningshemmeligheter. IPR dekker sånn sett mye mer enn den typiske falske vesken eller solbrillene kjøpt på stranda.

Tollrådgiver
Helene Hval
Senior Manager, BDO Advokater

Tollrådgiver
Cato Huseby
Senior Manager, BDO Advokater

Globalisering og den teknologiske utviklingen gjør at godt over halvparten av all piratvarehandel, skjer på internett. Der man tidligere stod overfor store forsendelser i containere, ser man nå en økende trend i retning av privatpersoner som bestiller varer på internett og får sendt hjem, med et lite antall varer i hver forsendelse. Selv om varene kan virke som de er til privat bruk, har tolletaten utallige eksempler på at disse varene ofte blir omsatt videre i rubrikkannonser og auksjoner på internett.

Småsendinger er problematiske

Uregistrerte varemottakere (uten organisasjonsnummer) kan være vanskelig å spore og har ofte postbokser og andre måter å gjøre seg utilgjengelig på. Det har på den måten vært vanskelig for rettighetshavere (de som eier merket som blir kopiert eller forfalsket) å følge slike saker med småsendinger. Tidligere ordning med å gå via rettssys-

De nye reglene som ble innført i juli 2021, gir tolletaten større handlingsrom også når det gjelder import av piratvarer til privatpersoner.

temet for å få en beslutning om tilbakehold og ødeleggelse har både vært tungvint og dyr.

Tolletaten får større handlingsrom

De nye reglene som ble innført i juli 2021, gir tolletaten større handlingsrom også når det gjelder import av piratvarer til privatpersoner. Så lenge varene er sendt ifra en næringsvirksomhet og tolletaten mistenker at de stoppede varene er piratkopiert, har de nå

hjemmel til å beslaglegge varene i henhold til tollovens § 15.

Forenklet fremgangsmåte

I tillegg til dette er det innført en forenklet fremgangsmåte for ødeleggelse av varer og sendinger, samt nye regler der rettighetshavere kan søke om at tolletaten skal holde tilbake varer som mistenkes å krenke immaterielle rettigheter, eller visse rettigheter etter markedsføringsloven. Bistandsperioden settes til ett år, og forplikter tolletaten

til å forsøke å avdekke og holde tilbake varer som er omfattet av vedtaket.

Dette nye systemet med søknad fra rettighetshavere innføres parallelt med det eksisterende systemet som gjaldt før regelendringene, der rettighetshavere må få en midlertidig forføyning om tilbakeholdelse.

Alle de nye endringene vil også harmonisere reglene med EU sine IPR-regler.

Effektivisering og forenkling for tolletaten

I 2020 trillet 1,3 millioner trailere inn over de norske grensene, det kom 276 000 containere og det ble sendt 48 millioner pakker og brev til norske mottakere (kilde: tolletaten). Ifølge Patentstyret utgjør handel med piratvarer til sammen 3,3 % av verdenshandelen, og bare i EU er ca. 6,8 % av *alle* importerte varer falske. Disse mengdene og statistikkene betyr at tolletaten som håndhever IPR-regelverket, har behov for et smidig og effektivt regelverk for å kunne gjøre en god jobb på dette feltet.

I 2019 ble 41 millioner piratkopier beslaglagt i EU, med en anslått verdi i norske kroner på over seks milliarder, og markedet har utvidet seg betraktelig

fra klokker, briller og vesker. Norsk Optikerforbund gikk i fjor ut med en advarsel om falske kontaktlinser på nett, etter at flere hadde fått skader på øynene.

Utnytter koronapandemien

Piratmarkedet har også utnyttet koronapandemien. I mai 2020 ble det oppdaget falske ansiktsmasker ved Universitetssykehuset i Nord-Norge, etter at det ble meldt om koronasmitte blant ansatte som hadde benyttet maskene. Under «Operasjon Opson» i 2020 beslagla Tolletaten i samarbeid med politiet 5600 liter falskt brennevin som var deklartert for Tolletaten som håndsprit til desinfeksjon.

En voksende trussel – også mot helse og sikkerhet

Piratvarer og kopier utgjør en voksende trussel ikke bare mot økonomien ved unndratte skatter og avgifter, men mot helse og sikkerhet. Tilknytning til organisert kriminalitet står ofte sterkt, det er ødeleggende for næringslivet, sårbar arbeidskraft utnyttes og det medfører miljøutfordringer, da piratvareproduksjonen ikke forholder seg til standarder som legitim produksjon må. Et eksempel på sistnevnte er Europols årlige «Operation Silver Axe», der piratkopierte sprøytemidler er fokuset. I 2020 beslagla Europol 1203 tonn

piratkopiert sprøytemiddel, som tilsvarer sprøyting av et område på størrelsen av alt jordbruk i hele Polen og Portugal til sammen.

En mer effektiv håndtering

Regelverksendringene i tolloven bidrar til en mer effektiv håndtering av den økende trenden med import av piratvarer. Prosessene har blitt vesentlig forenklet både for tolletaten selv, men også for rettighetshaverne, blant annet medfører endringene en lavere kostnad for rettighetshaverne som blir utsatt for inngrep enn tidligere, og med gunstige prosedyrer for småsendinger. Endringene vil også bety en lavere belastning for domstolen.

Ønsker å ta etisk riktige valg

Patentstyret og tolletaten har undersøkt nordmenns forhold til netthandel og piratkopierte varer, der det fremkommer at folk i større grad enn tidligere ønsker å ta etisk riktige valg når de handler varer på nett, og at flere har blitt bevisste på falske nettsider som utgir seg for å handle med ekte varer.

På tolletatens hjemmesider, www.toll.no og Patentstyret og tolletatens samarbeidsside www.velgekte.no kan du lese mer om netthandel og piratkopiering i Norge.